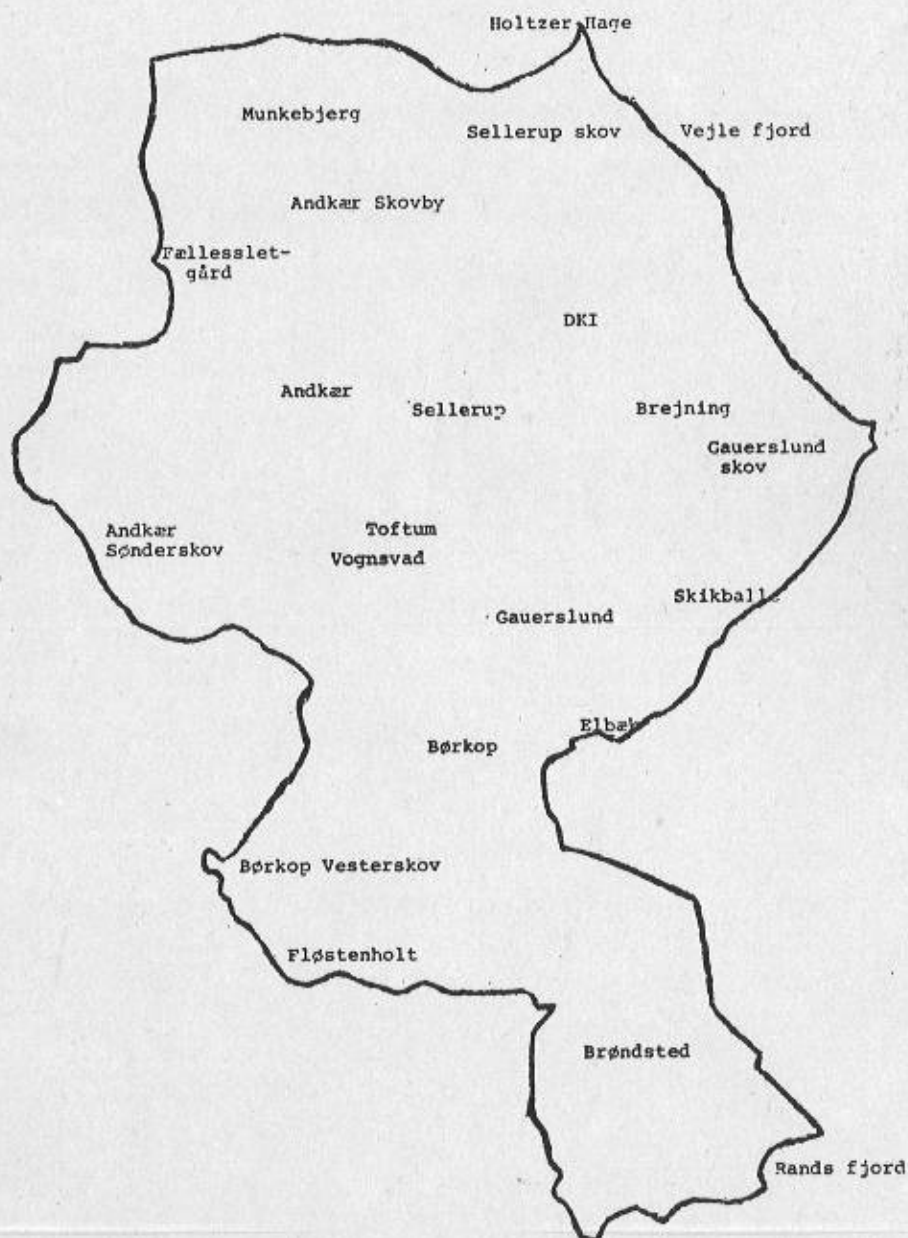

GAUERSLUND

BIND 2

SPREDTE TRÆK AF SOGNETS HISTORIE

Samlet af P. Mikkelsen
med hjælp fra mange andre.

BØRKOP LOKALHISTORISKE ARKIV

1981

vis leveres til stormagasiner. 40 % går til eksport. -

Som nævnt flere steder går Gauerslund ejerlag helt ned til Skærup å, så der er en ret stor del af Børkop by, der egentlig burde beskrives under Gauerslund. For sammenhængens skyld er dog forretnings- og industrivirksomheder i Børkop byområde alle taget med under Børkop, som f.eks. hele Industrivej m.v.

SELLERUP EJERLAG

SELLERUP er sammen med Brejning de mindste ejerlag i Gauerslund sogn. Sellerup by bestod 1688 af 8 gårde, 7 bol og et møllested. I den gamle matrikel fra 1662 var de 7 af gårdene sat ens i hartkorn, og efter matriklen 1688 er der kun små afvigelser indbyrdes, nemlig fra 5 td. 2 fdk. i gård nr. 6 op til 5 td. 4 skp. og 1 fdk. på gårdene nr. 1 og nr. 7. - Det er stadig numrene fra 1688, der danner grundlaget for efterstående beskrivelse.

GÅRD nr. 1 er Sellerupgård. Den beboedes 1634 af Peder Pedersen, der efterfulgtes af Thomas Hansen omkr. 1640. I 1663 er Peder Thomsen, sandsynligvis søn af den forrige, ved gården, og det lader til, at 3. generation kommer til ca. 1670 ved Niels Pedersen, og han er der i hvert fald til 1688. Senere kom Niels Hansen, der døde 1730, hvorefter hans enke giftede sig med Peder Madsen, der på den vis kom til gården, der da havde 34 fag huse i temmelig god stand med en besætning på 3 gamle bæster, 2 køer, 4 ungnød og 2 får, ikke noget særligt, og i hvert fald mindre end de fleste andre. 1733 kom igen ny ejer, nemlig Anders Madsen, der 1765 sælger til Mads Nielsen. 1790 er det igen Anders Madsen, men om det er den tidligere eller en helt anden står ikke klart. Da den nye matrikel i 1820 giver gården nr. 1, er det Jens Pedersen Bjerresgård, der ejer den. Han efterfølges af Hans Pedersen. Dernæst Søren Mikkelsen, som 1878 sælger til sin svigersøn, Mads Nielsen Schouenborg. 1/4 1910 solgte han til Johannes Erichsen fra Lilholt. Han stammede fra Kongsted. Ved overtagelsen var der 90 td. land og en besætning på 6 heste, 13 køer og 13 ungvæg. Erichsen var sognefoged fra 1934 til sin død 1958, og han var sognerådsformand 1937-1950. Des-

uden har han været formand for Børkop mejeri m.m. -

Sønnen Jens Peter Erichsen forpagtede gården fra 1944 og købte den 1954. Forældrene flyttede ud, men kom senere tilbage til gården. Det var i 1957 i november måned, og faderen døde kort efter (1958). Moderen døde 1979. - Ligesom faderen har også J.P. Erichsen taget del i offentlige arbejder. Han var i sognerådet 1950-55, efterfulgt af 6 år i skatterådet. Flere poster har han haft, men han siger selv, at det bedste offentlige hverv, han har haft, var de to år (1950-52), da han sad i ungdomskommissionen med bl.a. professor Hal Koch. - Siden 1966 har Erichsens kone, Musse Erichsen, været medlem af sogne-senere byrådet, hvor hun nu er viceborgmester. -

Gården har ændret sig en del med hensyn til areal. I 1962 købte Erichsen gården matr. nr. 6a af brødrene Axel i Brejning. Denne gård havde jorder, der kilede sig ind i Sellerupgårds. Ved hjælp af mageskifter lykkedes det at få en 60 td. land stor ret flad mark, som er noget lettere at dyrke end de ret kuperede arealer, der oprindeligt hørte til gården. Gården kostede dengang kun 214.000 kr., men den lave pris skyldtes, at det lykkedes køberen ved lodder og trisser at sammenskrabe en kontant udbetaling på 114.000 kr., og det var ret så mange penge i de tider. - Bygningerne solgte Erichsen i 1968 til vognmand H. Pagh i Sellerup. Nu er Sellerupgårds tilliggende på 113 td. land. -

G Å R D nr. 2 ligger Sellerupvej 23. Den første kendte fæster var Iver Jørgensen omkr. 1630-50. 1653 var der en Niels Hansen og 10 år senere Hans Thomsen. Herefter fulgte Hans Hansen Skovsen, og ved matriklen 1688 er indehaveren Matz Jørgensen. Dernæst kom Peder Sørensen, som 1731 afstår gården til Jørgen Nielsen fra Nebbegård. Han var nu fæster i 30-32 år. Gården havde da 30 fag hus i brugelig tilstand, og besætningen var 4 heste, 6 køer, 3 ungdreuer og 6 får. 1765 er det Thomas Madsen, der har fæstet. Han kaldte sig Thomas Hovgård, fordi han var søn af Mads Thomsen på Sellerup Hovgård. (Se denne). Sønnen Hans Thomsen fulgte efter, gården fik nyt matrikelnummer i 1820 og hed nu nr. 5, og 1829 overgik hele herligheden til svigersønnen Niels Nielsen Ravn. Hans søn Karl Nielsen Ravn blev den næste, og 1889 solgte han til Thomas Orloff, som 1905 overdrog ejendommen til sognefoged Hans Olufsen Lind. I 1918 havde Lind købt gård i Andkær, og gården i Sellerup solgtes. Som så mange andre gårde på den tid, gik den først til en ejendomshandler, der solgte nogle fra-

Luftfoto over del af Sallerup.

I forgrunden er Brems Bjergs gård (gård nr. 3 fra 1688]
 Nr. 2 er Johs. Bjergs gård (gård nr. 2 fra 1688)
 Nr. 3 er Holger Pagh's gård (del af nr. 8 fra 1688)
 Nr. 4 er Jens Vrou Nielsens gård (del af nr. 8 fra 1688)

stykkede parceller, hvorefter resten solgtes til Hans Nielsen Bjerg, søn af Anders Bjerg fra gården matr. 4a lige ved siden af. Der var ca. 40 td. land, incl. 1 td. skov. - Det var gamle bygninger fra 1832-1870, med enkelte senere byggede. Under anden verdenskrig var en stue beslaglagt af tyskerne i 3 uger, og da blev mange papirer m.v. stillet i kasser på loftet. Da gården så brændte i 1955, gik det meste til. - Gården blev genopført på samme sted, og førtes videre af Hans Bjerg, der døde 1966. Hans kone, som lever endnu, solgte 1973 til sønnen Johannes Bjerg, der endnu har gården. -

Man har altid brugt arbejdsheste af belgisk race på gården, helt op til 1979.

G Å R D nr. 3 ligger Sallerup Bagvej nr. 5. Her var Thomas Hansen fæster i 1634. Dernæst kom Peder Bennedsen (eller Bundesen), Anders Bertelsen og Niels Mathiassen. Omkr. 1730 er gården delt op i to halvgårde, for nu kommer der to navne: Jens Madsen og Laurits Nielsen. 1765 er Jens Madsen der stadig, men Mads Lauritsen (søn af Laurits Nielsen) har overtaget den anden halvgård. Hvornår den igen

samles, ved vi ikke, men 1820 er Peder Hansen gårdens ejer. Den har da fået matr. nr. 4a. Sønnen Hans Pedersen blev næste ejer, og hans datter giftede sig med Anders Bjerg fra Skjærbæk, der har overtaget gården i 1880-erne. (Han er født 1848). - Nogle af de gamle udbygninger er helt fra omkr. 1800, stuehuset er fra 1856 og er bygget af Hans Pedersen. - Bjergs kone døde 1910, og det menes, at det er samtidig, at sønnen Hans Bjerg overtog gården. 1918 købte han som foran nævnt gården matr. 5a lige overfor, og matr. 4a blev da solgt ud af slægten. Efter en handel eller to med ejendomshandlere kom der en Lund fra Ørum, og efter ham Johs. Kyed i ca. 40 år. Efter hans død, købte Brems Bjerg (søn af Hans Bjerg, og broder til Johs. Bjerg, matr. 5a) gården, men der var ikke meget tilbage deraf. Brems Bjerg købte 1964, og har ca. 10 td. land, men driver en bygmesterforretning ved siden af til supplerings af indtægten.

Det gamle hus, Sellerup Bagvej nr. 1, har matr. nr. 4c, så det må være skilt ud fra den her nævnte gård. Man mener, at huset er op mod 250 år gammelt, så det har vel oprindeligt været en del af gården. Fru Sofie Hansen, der nu bor der, er født i huset, og både hendes fader og bedstefader har haft det før hende. Faderen hed Niels Peter Hansen og bedstefaderen Hans Petersen.

G Å R D nr. 4 blev delt 1733. Den ene del er Daugårdsminde. -

I 1634 var Jes Thomsen fæster på gård nr. 4, og han blev efterfulgt af Peder Lassen. 1663 var det Mikkil Madsen, og 1688 Anders Bertelsen, nok den samme Anders Bertelsen, som 1663 stod som fæster af gård nr. 3. 1733 er der altså sket en deling. Nu er fæsterne Søren Hansen og Thomas Pedersen, 1765 er det Peder Thomsen og Jens Madsen. Som alle andre gårde må der regnes med, at denne her også er solgt til selveje 1765-67, men til hvem? - 1820 angiver matriklen, at gården matr. nr. 2 har Jens Pedersen som ejer. I 1842 foreligger en arealberegning, og da er det Christen Madsen, der er ejeren. Han bygger stuehuset, som står endnu, i 1848. Senere kom Jørgen Peter Bendixen (søn fra Fællessletgård i Andkær) som ejer, og han solgte 1896 til sadelmager Niels Schmidt Nielsen fra Fredericia. Han solgte 1898 til Jens Andersen Daugård fra Viuf. Han laver nye udbygninger i 1900 og 1912. Sønnen Hans Daugård overtager gården 1938, da den er på ca. 40 td. land incl. 4 td. skov. Besætningen var da 2 heste, 10 køer, 10 ungvæg og 10 svin. Besætningen er større nu, men Daugård har solgt lidt jord, så der nu er ca. 35 td. land. -

Den anden del af den oprindelige gård, er nok det, der på matrikelkortet fra 1820 står som nr. 3. - Ejeren var da Niels Iversen, og gården består af nogle små lodder fordelt rundt om. Disse er nok blevet solgt til forskellige sider, hvorefter gården er ophørt. Der er i hvert fald ingen, der kan mindes gårde eller lign. mellem Daugårdsminde og Brems Bjergs gård.

G Å R D nr. 5 kaldes Højvang. Her var Peder Søfrensen i 1634, og ca. 30 år senere hans søn Søfren Pedersen. 1688 er fæsteren Madtz Nielsen og 1733 Hans Madsen, muligvis en søn af den foregående. 1765 er fæsteren Niels Terkildsen, der har købt den til selveje, og hans søn overtager den 1803. 1820 får den matr. nr. 11, den forbliver i familiens eje i flere generationer, idet sønnen Niels Jensen følger efter, og i 1877 Niels Jensens datter, gift med Povl Bundgård fra Børkop. Da Povl Bundgård døde, beholdt enken, Karen Marie Bundgård, gården indtil 1920. Da havde hun fået bygget et hus ved siden af gården (gården er Sellerupvej 18, huset nr. 20), og sønnen Søren Bundgård overtog samtidig gården, der da var på 56 td. land, hvoraf 18 td. skov. Besætningen var 4 heste, 10 køer, 10 ungvæg og 20 svin. Søren Bundgård giftede sig 1923 med Sofie Rasmussen fra Hillerslev. Da Bundgård døde (5/5 1965) var gården solgt et par år forinden. Parret havde kun én datter, der havde giftet sig med højesteretssagfører Henrik Bagge i København, og som moderen siger: Hun skulle ikke giftes med gården. - Den nye ejer blev frugtgrosserer Holmskov i Vejle, der gav 220.000 kr. for de ca. 60 td. land med bygninger. Han har forpagtet jorden ud, og har haft forskellige lejere i husene, f.eks. var der en overgang minkfarm på gården. -

Som så mange andre gårdes familier er der også fra denne gård slægtskab ud til mange gårde her på egnen, bl.a. i Gauerlund sogn til Korsdalsgård, Hørregård i Brøndsted, og Børkopgård.

G Å R D nr. 6, Enggården, ligger Sellerupvej 22. Den beboedes i mange år af Hans Hansen Skovsen (eller Schaufssen). Der er muligvis tale om 2-3 generationer, for det samme navn gengives helt fra 1634 til omkr. 1700. I 1733 er Niels Madsen fæster, og 1763 Peder Nielsen. Mon ikke det er hans søn, den Niels Pedersen, der 1767 køber gården af det Coldingske Rytter District for 762½ rdl. - 1816 blev det sidstnævntes svigersøn, Rasmus Clausen, der overtog gården, der ved matrikuleringen 1820 fik nr. 10. Clausen foretager dog nok en del

handel omkring 1820, for de enkelte parceller under matr. 10 har forskellige ejere, således nr. 10c (strandlod) Iver Christensen, nr. 10d Mads Nielsen, nr. 10e Envold Nielsen. Hovedlodden nr. 10a samt en stor skovlod 10b og andre stykker beholdt han, og da han døde i 1839, blev enken Gertrud Marie Nielsdatter ved gården til 1847, da hun lod den gå til sin søn Niels Rasmussen, der var gift med Dorthe Pedersdatter. Deres dattersøn, Niels Sørensen Steffensen fra Gaarslev fik gården 1900. Den ligger stadig på sin gamle plads i byen. 1938 overtog sønnen Åge Steffensen Enggården, der var på 45 td. land i alt, og med en besætning på 2 heste, 14 køer, 10 ungvæg og 20 svin. - 1966 skete næste skift, idet Åge Steffensens søn, Niels Steffensen, overtog gården. Han har fået et par parceller købt til, så der nu er ca. 47 td. land incl. ca. 9 td. skov. -

G Å R D nr. 7 havde 1634 Las Offersen som fæster. Fra 1641 var det Morten Olufsen (Ollesen), og 1663 Jens Andersen. 1670 er den blevet delt mellem fæsterne Søren Jensen og Hans Lund. Og gården har været delt siden. I 1733 er der 2 nye, nemlig Hans Hansen og Christen Thomsen. På grund af dødsfald og uformuenhed skiftes der så fæstere et par gange ret hurtigt efter hinanden. Gården har 40 fag hus i slet tilstand med en besætning på 5 bæster, 4 køer, 4 ungnød og 10 får. 1765 er Niels Mathiassen og Iver Andersen fæstere. 1790 er Niels og Knud Mathiassen (brødre ?) gårdens ejere, så de har nok købt omkr. 1767. -

I 1820, da den nye matrikel giver de to selvstændige gårde hver sit matrikelnummer, er nr. 8 tilhørende Abraham Augustinussen, og nr. 9 tilhører Hans Iversen. -

Matr. 8 er flyttet ud syd for byen og hedder nu Sallerup Ladegård. Den er bygget 1858 af Augustinussens efterfølger, Morten Ladegård, deraf navnet. Senere fulgte Søren Peter Sørensen, og i 1928 Carl Chr. Gade. Da var der 29 td. land, hvoraf 7 td. skov, og besætningen var 2 heste, 8 køer, 3 ungvæg og 10 svin. Gade var der til engang i 40-erne, da Alfred Jensen købte gården. Efter ham kom hans svigersøn, Keld Christiansen, der 1956 solgte til benzinformandler Gustav Bisgaard, Vejle. Han havde bestyrer på, indtil han 1960 solgte til Peter Bjerg for 107.500 kr. - Der er iøvrigt på Sallerup Ladegård en temmelig langvarig forpligtelse, idet der i 1844 er tinglyst lejekontrakter for nogle jordstykker, og lejetiden andrager 500 år ! -

Den anden del af gården nr. 7 ligger på den oprindelige plads oppe i byen. Som nævnt var ejeren i 1820 Hans Iversen, og hans søn Niels Hansen kom til 1875. Hans moder, enken Else Marie Hansen boede i aftægtsboligen ved siden af, og opnåede en alder af vistnok 98 år. 1898 blev det næste generation, idet sønnen Niels Nielsen fik gården, som hans søn Jørgen Nielsen overtog 1916. Han beholdt gården til 1923, men så begyndte det at gå stærkt med ejerskifterne, og tit og ofte skete der formindskelse af tilliggendet samtidigt. 1923-25 var ejeren Jens Polmersen, 1925-31 Bondo Andersen, 1931-48 Johs. Koefoed. Så fulgte Sartov og yderligere vist endnu en, der ikke kan huskes, før Edv. Jørgensen overtog 1958. Han solgte 1964 til major Henning S. Poulsen, der nu driver gården med dens 25 td. land. Da han købte, blev der frasolgt 2 parceller, "men nu skal der helst ikke slagtes mere", siger Poulsen. -

G Å R D nr. 8 er Sellerup Hovgård. - I 1400 - 1500 tallene var gården i flere adelige familiers eje, den kendteste er nok Anders Hansen Lindenov, som havde den fra 1537 til han døde 1562. Han blev begravet i Gauerlund kirke, hvor hans ligsten stadig findes. - Hans datter giftede sig med Sten Bilde i Skåne, og han solgte Sellerup Hovgård til Fredrik II som krongods i 1574. Kongen satte skovrider Peder Ulf til at passe gården samt tage vare på, at ingen skød dyrene i skoven, ingen kom ned for at fiske, m.v. "For denne hans tro Tieneste bevilges Ham, at Han for Sillerupgaard og Goeds, som han paaboer, ikke skal give meere Skyld end som 25 Daler og være fri for Ægt og Arbeide og anden Tynge, og derhos af Sillerup Skov have frie Ildebrændsel til hans eget Behov."

Senere har gården været administreret af Coldinghuus Rytter District. - Navnet Hovgård er kommet, fordi der holdtes hov (hof) på gården. Man har undret sig over, at vejen fra Sellerup mod Fuglekær er meget bred, men de gamle fortæller, hvad de har fået fortalt, at det jo var, fordi kongen kom den vej, når han besøgte Sellerup. Og så skulle der naturligvis være plads til både ham og hans mange ryttere. Når vejen i dag kaldes Sellerup Bagvej, skurrer det lidt i ørerne på nogle. Det er lige før, det er majestætsfornærmelse, for vejen burde jo hedde Kongevejen. - I øvrigt var det den ordinære vej indtil midt i 1960-erne, da den nuværende vej blev lavet. -

Den gamle herregård eller hovgård har været placeret faktisk tværs over den nuværende vej. Den er nok nedrevet først i 1800-tallet og

er så blevet adskilt i to gårde. Der findes den dag i dag stadig rester af den gamle gård, f.eks. skulle der for få år siden graves vandrør ned, og da gik man lige hen over den gamle hestestald, hvor man tydeligt kunne se afmærkningerne af de enkelte båse, fortæller den daværende ejer, Jørgen Hovgård. Og der er fundet flere gamle munkesten og murrester på gården.

Lad os gå lidt tilbage og se på den gamle gård. Den er blevet brændt af under svenskekrigene, og selv om Peder Thomsen Ulf i 1663 står som bruger af gården, er den "øde och uden Bygninger". Der tages dog ikke hensyn dertil, da matriklen 1688 satte gården til ca 7 3/4 td. hartkorn, ca. 40 % mere end de andre gårde i byen. - Der frastykkes og bortfæstes efterhånden nogle enge, og 1733 bortfæstes resten af gården til Thomas Nielsen og Mads Thomsen. 1747 overtager Mads Ebbesen fra Brejning Thomas Nielsens part. Den har ingen besætning, og gården består af 28 fag hus i slet tilstand. - 1765 er der så to nye folk som fæstere, Jens Thomsen og Niels Madsen, meget tænkeligt sønner af de forrige. Og kort efter sælges gården. I 1790 er det stadig Jens Thomsen, der har den ene halve gård, mens Morten Hansen har det, der før tilhørte Niels Madsen. - Og siden har der altså været to gårde. De fik ved matriklen 1820 nr. 6 og 7. Matr. nr. 6 ejes da af Niels Jensen, og 7 af Søren Jensen. Så mangler der oplysninger om nogle år. Der kommer nok en eller to ejere ind, før vi sidst i århundredet har to svogre på gårdene. De enedes om, efter gårdens navn, at kalde sig Hovgård.

På matr. 6 var Adolf Hovgård, der var sognefoged i mange år. 1905 overtog hans nevø, Peter Hovgård, gården, som han så 4 år senere solgte til en hjemvendt dansk-amerikaner, Jens Laugesen. 1937 fik hans svigersøn, Svend Åge Ravn, gården, der da havde 41 td. land + 20 td. skov, og en besætning på 3 heste, 14 køer, 16 ungkvæg og 20 svin. - Ravn solgte til brødrene Axel fra Brejning, og de solgte 1962 til Jens Peter Erichsen fra Sellerupgård (nr. 1). - Jorden er nu underlagt denne gård, mens bygningerne tilhører vognmand Pagh.

Matr. 7, Nordbygård. Jørgen Hovgård havde gården indtil 1910, da sønnen Niels kom til. Han havde den i 33 år, hvorefter hans søn, Jørgen Hovgård, overtog den med en besætning på 5 heste, 18 køer, 20 ungkreaturer og 5 svin. På grund af sygdom måtte Hovgård sælge i 1972 til kommuneassistent Jens Vrou Nielsen. - Der er 50 td. land + 20 td. skov, men der er ingen dyr på gården længere. -

S E L L E R U P M Ø L L E S T E D havde kun betydning som mølle før svenskekrigene. I 1634 var mølleren Hans Jensen, 1653 Niels Hansen, 1663 Mogens Povlsen. I 1688 er der 2 td. 3 skp. 1 fdk. hartkorn, men om mølleværket siger matriklen, at det "er gandscke øede og ei anslagen." Det er nok gået som med så mange andre gårde, at stedet er blevet brændt og plyndret. En Jens Thygesen har jorden, og efter ham en Niels Rasmussen. Da han dør 1733, afstår hans enke fæstet til sin svigersøn, Søren Olesen fra Mørkholt. Der er 20 fag huse og en besætning på 4 bæster, 4 køer, 4 ungnød og 8 får, altså omtrent lige så meget som på gårdene, der havde mere end dobbelt så stort hartkorn. - 1765 døde Søren Olesen, men enken beholdt ejendommen, som engang før 1790 er overgået (sandsynligvis købt til selveje) til hendes søn Niels Sørensen. Han er der også i 1820, da den nye matrikel giver møllestedet matr. nr. 13. - Gården ligger lidt øst for Brejning station og ejedes sidst i århundredet af Jens Ravn. Han var ungarl og lod bygge aftægtshus kort efter århundredskiftet. Det var bygmester Bertel Nielsen, der lavede huset. - 1920 solgte Ravn gården til Poul Marius Jensen, og han flyttede selv i aftægtshuset. Gården havde da 54 td. land jord og havde en besætning på 2 heste, 6 køer og 6 ungvæg.

Poul Marius Jensen havde så møllegården til omkr. 1950. Efter en brand solgte han til en Sartov, der nok mere var handler end landmand. Jensen havde beholdt skoven, så der var kun ca. 30 td. land jord tilbage. Med mange pantebreve hængende købte strikkeriejer Kristen Pedersen gården 1. nov. 1952, men 1954 solgte han igen til entreprenør Kristian Jensen og flyttede sin virksomhed til Bramdrupdam. Kristian Jensen forsøgte sig med noget champignonproduktion, men det gik ikke altfor godt, så han solgte snart efter til Arne Rosenberg Rasmussen, der begyndte en større udstykning samtidig med, at han startede noget hønseri, der senere gik over til andefarm. - Gården er nu helt udstykket, og murermester Nissen i Fredericia har købt resten af jorden, som endnu ikke er bebygget. Bygningerne er 1962-63 solgt til Svend Erik Sørensen, der siden har drevet fabrik med fabrikation af lamper og lampeskærme deri. -

Aftægtshuset blev handlet nogle gange, men da det i 1955 blev ledigt ved dødsfald, købte ovennævnte strikkeriejer Kristen Pedersen det og flyttede tilbage hertil, kun et år efter at være flyttet til Bramdrupdam. Pedersen startede i garagen, men byggede til i 2 omgange, sidst i 1962-63. Da han startede, kunne ejendommen købes for

27.000 kr. og han kom i gang med såvel fabrik som butik. Oprindeligt var det strikning af handsker, der var den store produktion, men det ophørte allerede $\frac{1}{2}$ år efter, da man begyndte med strikkede trøjer. Fra starten var der beskæftiget 7-8 mand, men efterhånden voksede det til 30, heri medregnet de syersker der havde sammensyning m.v. som hjemmearbejde. - 1973 nedlagde Pedersen fabrikationen, da han syntes, det var horribelt, hvor meget der skulle svares i skat af de indtægter, der kom, og siden da har han haft handel med indkøbte varer, hovedsagelig garn, desuden har han haft en lille smule spoling for andre strikkerier. -

I 1662 var der i Sellerup 5 bol, og som nævnt var der 7 i 1688. Et bol var vel det, vi nu kalder et husmandssted, eller en daglejerbolig, og der var ikke noget videre at hente af skatter eller indtægter på de små stykker jord, eller som i nogle tilfælde, helt jordløse huse. Derfor er det også meget sparsomt, hvad der kan findes af oplysninger om disse småsteder. - I et af bolene var en Peder Griis fæster i 1634, 1653 nævnes samme sted Peder Rafn, men 1664 igen Peder Griis. - Ifølge jordebogen var der 1651 6 bol, og beboerne var Peder Griis, Jens Kliinifoget, Hans Gregersen, Niels Hiuffler (nok hjulmanden), Hans Simensen og Hian Pedersen.

På matrikelkortet fra 1820 findes foruden de navne, der er nævnt i foranstående skildring, f.eks.

på nr. 12 a:	Niels Mikkelsen
" " 12 c:	Knud Pedersen
" " 14 :	Mads Christensen
" " 15 :	Ole Olesen
" " 22 b (en skovparcel):	købmand Glud
" " 24 :	Jacob Nielsen
" " 16 :	Niels Sørensen Qvist

FUGLEKÆRGÅRD er oprettet som Gauerslund kommunes fattiggård i 1877. Senere, da man ikke længere sendte folk på fattiggårde, blev gården overtaget af "Selskabet de hjemløses Venner" og blev til et afvænningshjem for alkoholikere. Her var en forstander Søvang omkr. 1920, og han fik ansat en gartner til at lede arbejdet på gården. - Derefter blev det DKI, der overtog stedet og brugte det som pensionat. Professor Kellers svigersøn, Julius Brøndsted, var første forstander fra engang i tyverne. Efter ham kom Gunnar Hansen, og midt i 50-erne Martin Andersen. Den nuværende forstander, Livingstone Ja-

cobsen, er tiltrådt 1970.- Gården har ca. 25 td. land jord, der drives sammen med avlsgården i Brejning.

FORRETNINGER M. V. I SELLERUP.

Allerede før århundredskiftet lå en lille købmandsforretning i lavningen lige over for branddammen neden for Sellerup Hovgård. Her boede Thomas Jensen, der havde tjent hos Løve på Hvilbjerggård, og som derfor kaldtes Thomas Løve i almindelig omtale. Ca. 1925 overtog Ingrid og Peter Nielsen forretningen, og efter dem kom midt i 40-erne en købmand Hansen, der nedlagde butikken et par år senere.

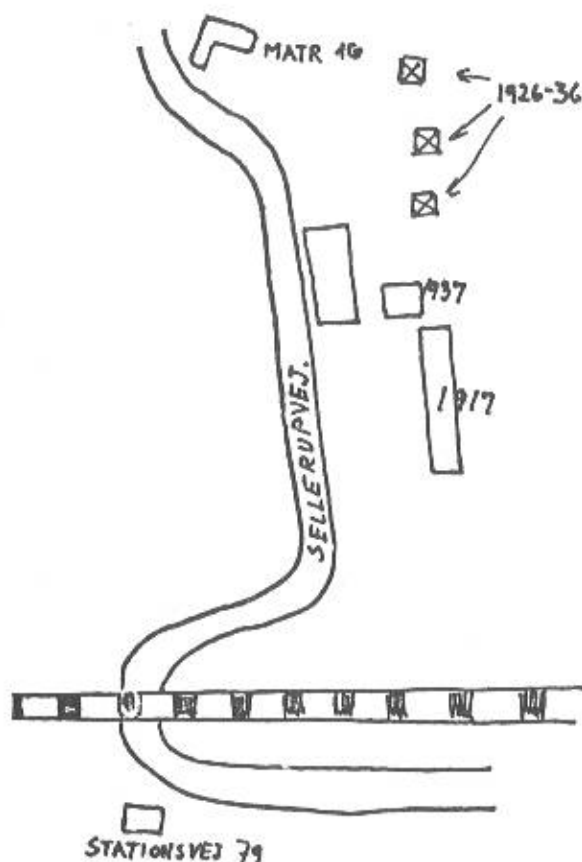
Den anden købmandsforretning er startet omk. 1930 af en købmand Viggo Digmann. Han var i familie med fru Bjerg og begyndte sin handel i den ene ende af gården nr. 3 (nu Brems Bjergs gård), men byggede snart efter egentlig butik (nu Sellerupvej 21). Under krigen solgte han til Gunnar Marienlund, der efter 5-6 års forløb rejste til Møhlholm, hvor han nu har købmandsforretning. Siden skiftede butikken i Sellerup ejer omtrent en gang om året, indtil den 1959 købtes af Niels Esbensen, der havde den til 1978, da den blev nedlagt.

Nu må Sellerupborgerne drage længere væk for at handle.

Som nævnt andetsteds ligger Brejning Station i Sellerup. Tidligere kaldtes stationen også Sellerup Holdeplads. Ved viadukten ved stationen (Stationsvej 77) ligger en smedie. Det har ikke været en bysmedie som så mange andre steder, men et privat foretagende, der er etableret af Niels Thomas Nielsen (broder til bygmester Bertel Nielsen). 1942 solgte han smedien til Jens Skov Larsen, der havde været der siden 1932. Larsen døde 13/7 1955, hvorefter hans enke, Stine Smed kaldet, udlejede virksomheden. 1978 solgte hun stedet til sønnen Palle Skov Larsen, der fortsat har udlejet smedien.- Siden 1975 har Hans Eriksen drevet sin blikkenslager- og VVS-forretning på stedet.- Kirstine Larsen døde 25/7 1979.

Sellerups største erhvervsvirksomhed gennem tiderne ligger Sellerupvej 51. Det er Bertel Nielsens trælasthandel og entreprenørforretning. Bygmester Bertel Nielsen (f. 10/7 1890 i Sidney i Australien) grundlagde i 1912 firmaet. Han var da så ung, at han efter gældende lov ikke selv kunne underskrive købe- og byggekontrakter, hvad han

måtte have faderen til.- Fra at være et lille cementstøberi med 1 mand foruden mester selv, voksede firmaet i løbet af de næste 20 år op til et alsidigt byggefirma, hvor der var alle slags håndværkere, i alt 60-80 mand.- Bertel Nielsen havde selv skov, hvor folkene om vinteren og i rolige tider med knap så meget arbejde blev sendt ud. Træet blev så taget hjem og savet op, så det lå klart, når det skulle bruges. På den måde blev arbejdet fordelt, så der var en konstant arbejdsstyrke.

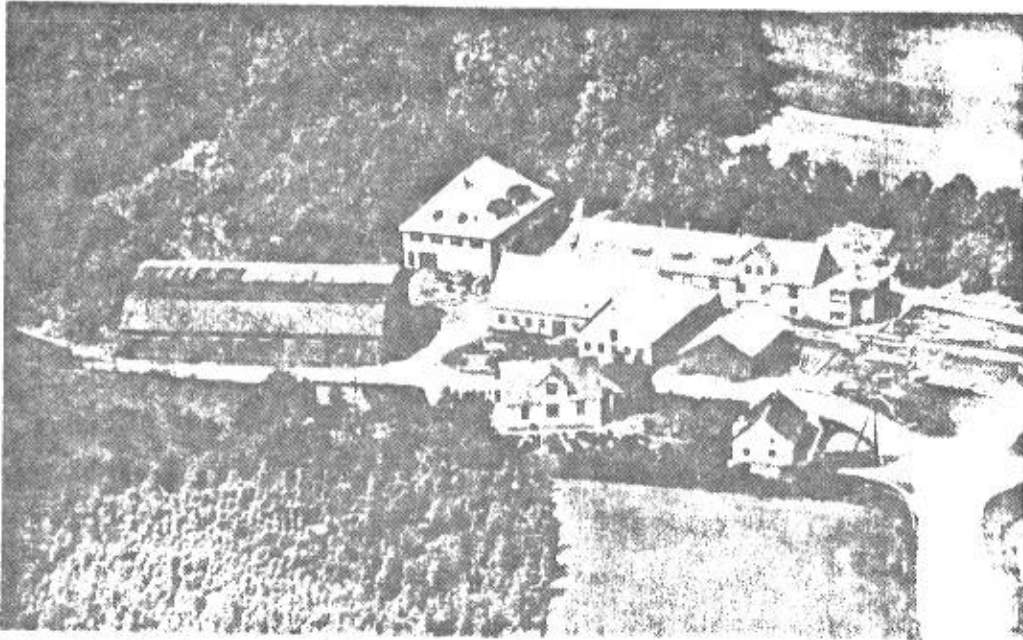

Lidt historie: Murer og skorstensfejer Søren Nielsen ville ud for at opleve eventyret, bl. a. som guldgraver i Australien. Det blev til mange og svære strabadser uden noget særlig godt resultat. 1896 vendte han tilbage til Danmark med sin familie, og de boede først nogle år i Krogbuske, indtil han 1906 havde fået bygget huset Stationsvej 79. Sønnen Bertel Nielsen begyndte som nævnt 1912, og det var i det lille husmandssted matr. nr. 16. Huset menes at være fra ca. 1850. 1917 byggedes den lange bygning med beboelse og værksted, og her boede han selv i mange år. 1926-36 byggedes 3 huse mellem det gamle hus og værkstedet, og 1937 byggedes nyt værksted for enden af det tidligere, ligesom

der byggedes den store trælade langs med vejen. Denne lade brændte 1954 og blev genopført året efter.-

Bertel Nielsen byggede Lido i Vejle og flyttede en del af sin virksomhed dertil, f. eks. hele administrationen (ca. 1936), og efterhånden blev det mere et Vejle-firma. Af andre større byggerier kan nævnes Mølholm kirke, som Nielsen har foræret menigheden, og hotel Australia i Vejle.

Den jord, virksomheden i Sellerup er bygget på, stammer fra mange forskellige parceller. Da jernbanen blev anlagt, blev der fyldt en masse op, fordi den skulle passere et lavt engareal, og jord til fyld hentede man i de omkringliggende banker. Det, der skønnedes for dårligt til formålet, blev blot liggende, og der lå altså nogle temmelig skamferede arealer tilbage. Dem købte Bertel Nielsen og byggede derpå.- Højdepunktet i firmaet rent arbejdsmæssigt var nok sidst i 50-er-

Bertel Nielsens virksomhed på Sellerupvej. "Gården" i midten er nedbrændt midt i 1970-erne.

ne, da man var oppe i nærheden af 200 mand i de forskellige foretagender. Bertel Nielsen døde maj 1960, og sønnen Sidney Nielsen har siden været ejer og leder af foretagendet.

En af Sidney Nielsens folk har siden startet sin egen virksomhed. Det er tømrermester Svend Thune, der siden maj 1972 har drevet forretning i lokaler, som han har lejet i Sidney Nielsens virksomhed. Thune beskæftiger det meste af tiden 3-6 mand.

Den sidste virksomhed, der skal omtales, er "Børkop møbelindustri", beliggende Ladegårdsbakken nr. 105. Johs. Jensen, hvis slægt stammede her fra egnen, havde i 1929 grundlagt en møbelfabrik i København. Efterhånden var den arbejdet op til at beskæftige 40 mand, men tankerne om ferieophold hos bedstefaderen i Toftum gjorde, at Jensen i 1959 købte 4 td. land landbrugsjord her i Sellerup og byggede ny virksomhed her. Produktionen afsattes til møbelhandlere i København, men efterhånden som fragtpriiserne steg, og konkurrencen blev hårdere, ophørte han dermed og lavede så ting på bestilling til private (fra 1967), ligesom han begyndte at reparere antikviteter og gamle møbler. Firmaet hedder derfor nu også "Antik".

SELLERUP SKOV.

Trods forskellige gade- og vejnavne i skoven og ved stranden, kaldes stedet samlet af beboerne for Sellerup skov. Det er det gamle navn, og der har tidligere været et ganske fint og godt lille samfund dernede. Alle kendte hinanden, hjalp hinanden, tog del i hinandens sorger og glæder.

SELLERUP SKOVVEJ 102 var oprettet en ejendom lidt efter midten af forrige århundrede. Den blev flyttet 150-200 m, da jernbanen blev anlagt, og ejeren var da M. Peder Mortensen. Han døde 1916, men allerede kort efter århundredskiftet havde sønnen Marius Mortensen overtaget stedet, efter at han var blevet gift 1900. Der var ca. 30 td. land jord, men en del var meget bakket og vanskeligt tilgængelig, så Mortensen havde, for at klare udkommet for sine 9 børn, også et job som mælkeemand. Han døde 1959. - Ca. 1947 havde sønnen Svend Mortensen overtaget gården, som 1960 blev solgt til Lilly Brændgård Hansen (Lilly kjoler). - Hun og hendes mand havde kort forinden købt naboejendommen, og begge ejendomme er istandsat, men jorden dyrkes ikke længere.

Af Marius Mortensens andre børn kan nævnes Ingrid Clausen på Englyst i Børkop, og Georg Mortensen i Gårslev. -

SELLERUP SKOVVEJ 110 er også en meget gammel ejendom med et tilliggende på ca. 11 td. land. - Her boede sidst i 1800-tallet og til engang under første verdenskrig Peder Bertelsen. Han var en slags "konge" i Sellerup skov, en bundærlig og solid mand, holdt søndagsskole for alle børnene, og var i det hele taget meget afholdt. Han havde en gammel hest på 21 år, men han passede den så godt, at den så ud som 4-5 årig. Desuden var den fodret, så den var tyk og trind som en rullepølse. - Da tyskerne under krigen kom herop og ville købe heste, var der en, der tog den gamle hest og fik den solgt for en stor pris, selv om Peder Bertelsen havde protesteret, og som han sagde: "A ka æt stå å sæl'en, for så blywer a rød i æ hu'ed." -

Bertelsen solgte under krigen til Vilhelm Valdemar Nielsen. Han var netop vendt hjem fra udlandet, da han slog sig ned i skoven som en eneboer, ugift og lidt af en særling. Det blev ikke det store sus med hans landbrug, og ca. 1950-51 ville han have bygget et hus, der hvor vejen går om til grusgraven og til Torn-

Trines hus. Han lavede akkord med Hans Christensen, cementstøber på Brejning strand, om at denne skulle bygge et hus, der passede til de møbler, han havde. Huset skulle koste 700 kr., og arealet var 3 gange 4 alen (ca. 1,9 x 2,5 m). Det var Danmarks mindste hus, og Billedbladet bragte dengang billede fra indvielsen. Der var plads til en seng, et lille bord og en stol. Endnu en stol hang på væggen. Og så var huset helt fyldt ! . -

Der var ikke mange, der kunne snakke med ham, og han passede fuldstændig sig selv. Et par træk kan nævnes for at belyse hans særheder: Han havde sat sig i hovedet, at han ikke ville betale skat. Han var vel pålignet et par kroner, men sagde, at han ikke sled på vejen, da han altid gik ude i vejrabatten. Efter flere henvendelser kom Kongens Foged for at pante, men Vald. Nielsen mødte ham og hans følge med økse i hånd. Det endte med, at han ikke betalte, da man vel kunne se det besynderlige i, at måske 4-5 mand kørte langt og brugte tid og kræfter på at inddrive et par kroner. -

Engang var han så syg, at lægen skulle derned nogle gange for at give ham en indsprøjtning. Der var dog ikke plads til, at han kunne komme ind, så vinduet blev åbnet, Valdemar blottede sit lår, og lægen gav indsprøjtningen lænet ind gennem vinduet. -

Da han havde fået sit hus (det er forlængst nedbrudt), solgte han ejendommen til Anker Garne Pedersen, som ca. 1956 solgte til Ejby. Denne tilbød 1959 Jørgen Lund at købe det hele, incl. de 11 td. land, for 24000 kr., men han turde ikke, for det var jo mange penge dengang. - Ejendommen solgtes da til Brændgård Hansen (Sellerup Skovvej 102).

S E L L E R U P S K O V V E J 118 var en lille ejendom på 5-6 td. land, da fisker og landmand Carl Christiansen fra Fyn købte den 1913. Huset lå på lejet grund, som senere blev købt til, ligesom mere blev købt af både ham og svigersønnen, Arthur Madsen, der overtog stedet i 1934. Da han solgte i 1965 var der 18 td. land jord. Ny ejer blev Jens Linde (autoreservedelsforhandler i Vejle), som restaurerede og moderniserede det gamle hus, så det blev virkelig flot. Han har siden solgt det til hypnotisøren Jean Felix, der har det som feriebolig og har jorden bortforpagtet.

S E L L E R U P S K O V V E J 122 lå en gammel bindingsværksejen-

dom. I én og samme længe var der kostald, svinestald, lade og beboelse. Det menes, at den er opført først i 1800-tallet, og at træet skulle stamme fra en gård, der var blevet flyttet oppe i Andkær, og hvor der så var blevet noget til overs. Ved ombygninger i nyere tid er der fundet munkesten, som menes at stamme fra Koldinghus. Da slottet var brændt i 1808, stjal bønderne rask væk sten i store mængder, som så blev anvendt i deres huse.

Torn-Trine har boet nogle år på ejendommen, som muligvis har været underlagt gartneriet ved siden af, og i hvert fald er det Peter Christiansen (af gartner-familien), der 1909 for 3100 kr. sælger ejendommen med ca. 8 td. land til sin hidtidige forpagter Jørgen Peter Jørgensen, som var kommet hertil i 1898. Han arbejdede desuden på DKI, hvor han dagligt tjente ca. 2 kr. - Peter Christiansen var på den tid bosiddende i Californien. - I handelen bemærkes, at der er tørveskær på ejendommen, men at denne ret er udlejet allerede i 1845, så hvorvidt den endnu betyder noget, vides ikke. - Nu var det altså Jørgen, der boede i en hyggelig lille lund, og snart blev han kaldt Jørgen Lun (med langt u), og det endte med, at han antog navnet Lund. - Han byggede nyt stuehus i 1909. Sidst på året 1927 solgte han ejendommen til sin søn Søren Peter Jørgensen Lund, der året efter giftede sig med Mette Juliane Jensen fra Tørring. De byggede nu (for ca. 3000 kr.) et aftægtshus til de gamle. Det var et lille hus, som siden er udvidet noget og solgt fra til privat beboelse (Sellerup Skovvej 120). - Såvel Søren Lund som sønnen Jørgen Lund, der overtog i 1959, har købt mere jord til, så der nu er 15-16 td. land. I nogle år forpagtede Jørgen Lund naboejendommen og var oppe på at have 8-10 køer (alt efter årstiden), 20 grisesøer og op til 200 smågrise. - 1969 startede han som fragtmand, hvorfor besætningen langsomt realiseredes. 1979 ophørte fragtmandsvirksomheden, og Lund er nu chauffør i et firma i Vejle. Der er ikke længere dyr på gården, og stalden er blevet ombygget til alrum/gildesal.

S E L L E R U P S T R A N D V E J nr. 41 ligger et cementstøberi. - Her var egentlig en lille ejendom på ca. 5 td. land, som bl.a. Torn-Trine har haft i forpagtning i forrige århundrede. Bygningerne skulle være fra først i 1800-tallet og være flyttet hertil fra Høll. - 1900 købte Hans Møller Andersen stedet af Jeppe Sørensen, men samme Hans Møller var en brysk mand, noget af en børste, som truede med både det ene og det andet, og i det hele taget var dårlig lidt i Sellerup Skov. Derfor var man også tilfreds, da Mads Peter Christensen

i 1903 købte ejendommen. Han var uddannet klodsmager (træskomand), men både han og hans kone, som han ægtede 1901, arbejdede på DKI. - Han købte yderligere 1 tønne land for ca. 200 kr., og i 1907 startede han cementstøberi. Naboen, gartner Christiansen, havde noget vældig fint støbesand, og ved henvendelse til professor Keller fik Store Mads Peter, som denne kaldte ham, sikkerhed for at kunne afsætte fliser, rør m.v. til institutionen. - M.P. Christensen puslede i sin fritid med reparation og fremstilling af violiner. Det var husflid, og en ny violin med bue og kasse solgtes for 50 kr. - Det var fine og anerkendte instrumenter, han lavede, og sønnen Hans Christensen har endnu en violin, som faderen har repareret. Dens pris vurderes til over 5000 kr. En anden violin var solgt til søstrene Axel i Brejning. En slægtning fra Amerika var hjemme på besøg, og da han var musiker, havde han selv sin violin med, men da han havde spillet på den, som Christensen havde fremstillet, var han meget ivrig for at bytte denne mod sin egen. Det var dog forgæves, endskønt hans egen violin havde kostet 5000 dollars. -

Betonvarefabrikken lavede alt i beton og cement, bl.a. i 1918 100.000 tagsten til Gauerlund kirketårn. - Men landbruget bibeholdtes stadig, og da sønnen Hans Christensen i 1950 købte foretaget, havde han 3 køer, 1 hest, 2 grise og ca. 40 høns. Hans Christensen byggede nyt hus i 1941. - 1979 blev landbruget solgt til sønnen Peter Christensen, mens Hans Christensen stadig har cementstøberiet, ligesom han er aut. kloakmester endnu, trods sine 75 år. -

S E L L E R U P S T R A N D V E J 63 var før århundredskiftet en ejendom på 24 td. land. Ejeren døde omkr. 1900, og sønnen Mads Peter Christiansen gift med Dorthea, overtog stedet. Han blev kaldt lille Mads Peter af professor Keller (se Sellerup Strandvej 41), og han arbejdede som gartner på institutionen samtidig med, at han passede landbruget. Han døde 1919, netop som han var i færd med at bygge ny lade og stuehus, og enken videreførte så ejendommen med hjælp fra sønnen Axel. I 1925 kom en anden søn, Karl, hjem, og Axel og Karl Christiansen havde nu gartneri på stedet indtil 1959. Der var i mellemtiden fraskilt 5 parceller til huse. 1959 deltes ejendommen mellem de to brødre. Axels part blev 1966 solgt til Sundberg Svendsen, der midt i 70-erne solgte til Jørgen B. Simonsen, der har den endnu. - Karl Christiansen døde 1971, og han enke, Inger, har siden solgt engen. Hun har nu ca. 6-7 td. land jord tilbage, og på

dem ligger der mange sommerhuse, ligesom der også er en del sommerhuse på Simonsens jord. Husene er privatejede, men ligger altså på lejet jord.

Ude på HOLTZER HAGE ligger en gammel lodsstation. Den er bygget ca. 1906-07, og da var der en lods Frederiksen derude. Nu er stationen forlængst nedlagt og er på private hænder. -

Ca. 1912 kom noget af fru Frederiksens familie på besøg. Det var møntmester Chr. Heise fra København, og han blev begejstret for stedet, så han købte et areal og lod her bygge en kæmpevilla, eller som mange kalder det: et lille slot. Det var dog begrænset, hvor meget Heise benyttede huset. Under første verdenskrig var det udlejet til en slags feriekoloni, hvor et par lærere havde tyske børn i ca. 3 måneder ad gangen. - Midt i 30-erne solgtes stedet til enkebaronesse v. Lerche, f. Lüttichau, der kom fra godset Rhoden på den anden side fjorden. Hun var en meget fornem dame, der levede ret isoleret i det store hus med sine 21 værelser. Hun havde ikke selv børn, men holdt meget af børnene fra Sellerup skov, så de fik alle julegaver af hende hvert år. - Baronessen betalte i 1938 for at få højspænding ført frem til villaen, men ejendommene nåede ikke at komme med, da der jo var stor mangel på kobbertråd netop i den tid, hvor der blev oprustet så stærkt. -

Efter fru v. Lerches død først i 50-erne købtes huset af tidligere ambassadør Sehested (Canada). Han var omtrent døv og kom derfor ikke meget i kontakt med befolkningen. Ambassadricen var meget fornem, men vældig flink. - Ca. 1960 købte kommunen grusgraven samt flere arealer derude, og man har forkøbsret til flere arealer. - Efter ambassadørparrets død (1979) har en broderdatter fra godset Broholm på Fyn arvet stedet.

På adressen VIGEN 15 ligger en ejendom med 11 td. land agerjord og 36 td. skov. Den er meget gammel, hvilket også ses af bindingsværksudhusene. Stuehuset er genopført i 1865, efter at prøjserne brændte det af året før. Et kampestenshus er bygget af en præst, der engang ejede stedet og lavede fårefarm derude. - Det menes, at ejendommen engang er udstykket fra Hvilsbjerggård, og det fortælles, at en Rædder var ejer sidst i forrige århundrede. Hans kone var tysker, og en dag sad hun som så tit før og spillede tysk musik ved klaveret. Et tysk marinefartøj sejlede netop forbi ude i fjorden, og kommandanten skal have hørt musikken, hvorfor han standsede skibet og gik i land. Så overvældet blev han af fru og hendes musik, at han skal

have sagt, at dersom Danmark nogen sinde kom i krig, så skulle Andkærvig blive sparet ! . - For historiens ægthed garanteres ikke. - Ejendommen har tilhørt sagførere, grossererere, førnævnte præst og flere andre, og sidst ambassadør Sehested, nu hans broderdatter (se ovenfor under Holtzer Hage). Fra 1928 var Johs. Pedersen forpagter derpå, og han afløstes 1955 af Kristian Pedersen, der er der endnu. - Han har meget stor interesse og kærlighed til heste, hvad der har givet ham tilnavnet Heste-Kristian, et navn han fik allerede som ung, da han var staldkarl på Brejninggård og passede Jacob Jacobsens heste. - Kristian Pedersen har i øvrigt 1977 under pløjning fundet en jættestue på marken.

Og endelig er der på VIGEN 96 også en tidligere ejendom, hvorfra jorden nu dels er udstykket til sommerhuse, dels solgt til kommunen (skov).

Ved århundredskiftet boede Niels Wollesen (Olesen) og hans kone dernede. De levede meget spartansk og gammeldags, kærnedede selv smør, lavede ost, havde madvarer til køling i bækken, havde mælk i fade under loftet, og det siges, at hun var så nøjsom, at fluerne, som der var mange af, også i mælkefadene, blev samlet op og suttet rene, før hun smed dem væk. - Niels døde, og Maren drev så selv gården nogle år. Torn-Trine påstod, at Maren havde forgivet manden med rottegift, men det blev aldrig bevist. -

Sønnen Ole Olesen overtog ejendommen først i århundredet, og han skal have været 3. generation af slægten på gården, der tidligere hed "Vig-gård" og skal være udstykket fra Hvilbjerggård. Den gang var der vist 25-26 td. land i alt, ca. halvdelen i ager og halvdelen skov. Ole Olesen døde, og hans enke Kirstine fortsatte nogle år, men 1950 solgte hun til Åge Pedersen, der året efter solgte til Herluf Mølgård, der har stedet endnu, men uden jord. -

På vejen om til grusgraven og Holtzer Hage ligger et par små ejendomme. - Den første er på 6-7 td. land. Bygningerne brændte, og murermester Frost i Vejle købte et gammelt klubhus på Vejle stadion. Dette blev nedbrudt og genopført herude. Nu fungerer det som en art sommerhus. -

Den anden ejendom er på ca. 10 td. land og kaldes "Godset". Ejeren er en greve ved navn Nicolaisen. Såvel jorden her som fra naboejendommen er bortforpagtet. Huset er ligeledes udlejet.

På SELLERUP VANGVEJ 122 ligger et statshusmandsbrug. Det er oprettet 1923 og er på ca. 8 td. land. Hvem der startede på stedet, vides ikke, men den nuværende ejer, O.P. Jørgensen, købte ejendommen 1970 af Peter Hess Andersen, der er entreprenør i Canada. Andersens forældre havde haft ejendommen, men der menes at have været nogen før dem. - O.P. Jørgensen havde 1970 solgt sin gård i Håstrup og flyttede nu hertil. Han har helt ombygget de gamle bygninger, så de i dag er blevet til stor og moderne beboelse, og så er der bygget løsdriftstald til Hereford-kvæg.

SELLERUP VANGVEJ 110 skal være opstået ca. 1910 som en ejendom på ca. 8 td. land. Siden er der stykket et par grunde fra, ligesom der er gået lidt jord til vej, så der nu er ca. 7 td. land. - Det var en håndværker, der byggede ejendommen, som han gik fallit på. Dernæst kom i ganske kort tid en enke, Marianne Kvist, og i 1914 købtes den af Niels Kristian Petersen Fuglsang, der havde været vognmand i Vejle. Fuglsang havde ejendommen til 1943, da hans svigersøn, Gustav Riis, overtog den.

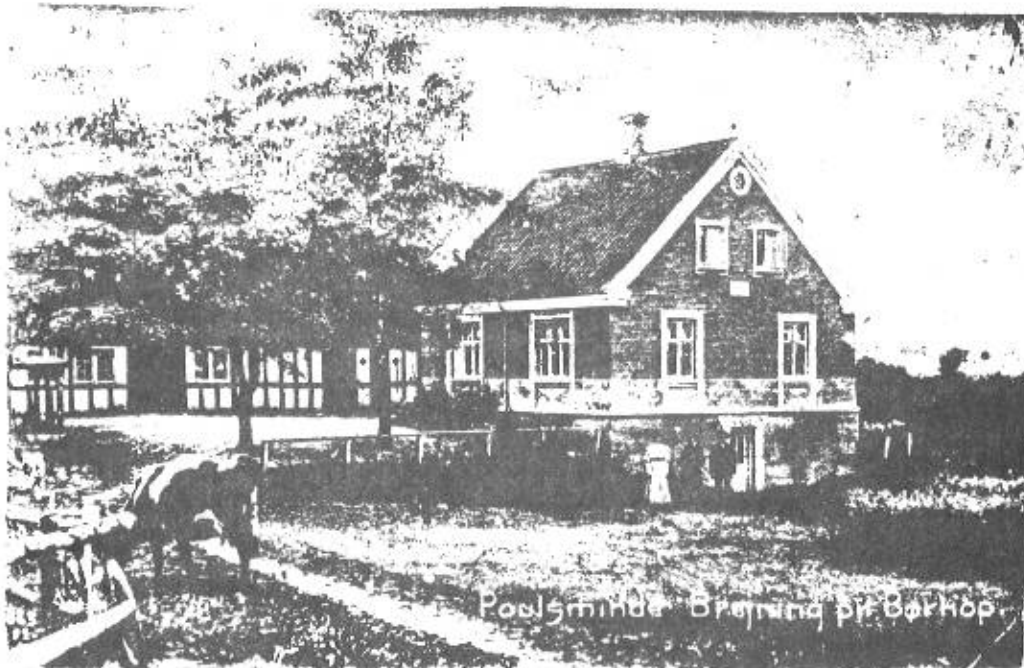
Det er bækken, der skiller Sellerup fra Brejning, men flere af de nævnte ejendomme har også jordstykker i Brejning, ligesom de efterfølgende nok burde stå under Brejning, men for kontinuitetens skyld tager vi dem med her.

VANDVÆRKSVEJ 13 hedder Karensminde. Gården menes at stamme fra første del af 1800-tallet, men der er købt til og bygget om mange gange. Omkr. 1880 giftede daværende datter af huset, Karen Nielsen, sig med Chr. Christensen fra Vork, og de har overtaget stedet omkring denne tid. Der var da 14-15 td. land, der kunne dyrkes, men Christensen gik i gang med at rydde skov. Træet kørtes til Fredericia, hvor det solgtes for 2 kr. pr. læs. Pengene, der kom ind, brugtes til at ombygge husene for. Stuehuset lå tidligere, hvor nu laden er, og såvel lade som stuehus er fra 1901, men siden ombygget et par gange. - 1928 overtog Chr. Christensens yngste søn, Søren, gården, og samme år blev der bygget ny kostald. Søren Christensen døde 1975, men havde 1965 overdraget gården, der nu er på 26 td. land i alt, til sin søn, Chr. Christensen, der endnu har den.

VANDVÆRKSVEJ 20 var tidligere en ejendom med 9 td. land jord. Der var nogle meget gamle bygninger, da Vilhelm Jensen ca. 1950 solgte

til Chr. Jørgensen, der endnu bor der. Jørgensen har restaureret og ombygget det hele, og han har solgt jorden fra, så der nu ikke længere er landbrug på stedet.

VANDVÆRKSVEJ 21 er bygget 1904 af Niels Poulsen. Han havde en søn, Poul, der døde som lille, hvorfor ejendommen blev kaldt Poulsminde.

Ejendommen ca. 1917.

Det har været 1.4.1917, at Martin Martinsen købte stedet med de omkr. 5 td. land jord. Han var plejer på DKI, ligesom faktisk alle de andre på ejendomme og i huse ved stranden og på egnen. - Martinsen frastykkede to byggegrunde til sine børn. Han døde 1944, og enken havde så ejendommen et par år, før sønnen Villy Martinsen overtog den. 1976 købte overpakmester Erik Knudsen stedet, hvor der stadig drives lidt "hobby"-landbrug, ligesom familien har et par køer og nogle kalve samt en hest.

VANDVÆRKSVEJ 27 skal have tilhørt den gamle slagter Jørenius Hansen, der muligvis har nedbrudt nogle af de gamle bygninger. I 1915 blev det en dansk-amerikaner, Peter Jepsen, og hans kone Marie, der kom til stedet, hvor der byggedes nye huse. Der var ca. 6 td. land, men Jepsen frastykkede parceller til 3 huse, og siden er der solgt mere jord fra. Nu er der kun ca. 1 td. land tilbage. - Jepsen havde et par små islændere samt 3 køer. Da han døde, havde Marie ejendommen kort tid, og så kom nevøen Laurits Jepsen til. Han forsøgte sig med hønsehold, hvad der foregik på loftet, men det var ikke noget for ham, så allerede et års tid efter, i 1949, solgte han til chauffør Villy Jacobsen, på DKI. Der er nu ikke dyr på ejendommen længere.

Der går rygter om spøgeri i huset. En aften, da der var gæster, hørtes fodtrin på loftet og på trappen. Hunden reagerede ikke, og da man kiggede efter, smækkede døren i, og der var intet at se!?- Det siges at være Marie Jepsen, der gik igen.-

Siden lavede beboerne deres eget private "spøgeri" ved at binde døre, sætte snor i stauder, så de stod og gyngede i stille vejr, klæde sig ud med lagen over hovedet, m.v.

Den sidste ejendom er VANDVÆRKSVEJ 35. I sidste del af forrige århundrede boede her Hans Andersen. Han dyrkede jorden og drev lidt ålefangst ved siden af. Ca. 1900 flyttede datteren og svigersønnen Peter Møller ind på ejendommen, men den gamle blev der stadig, indtil han døde 1932.- Peter Møller byggede de gamle stråtækte bygninger om, laden i 1914 og stuehuset i 1917. Han var daglejer på gårdene ved siden af, at han passede de 14 td. land, som tilliggendet bestod af. Efter ham kaldes stranden stadig af mange ældre Peter Møllers Strand.- Der var også lidt vognmandskørsel fra gården. Det var især træ,mv., for bygmester Bertel Nielsen, og der var 6 heste på ejendommen. Desuden var der 6 køer, nogle kvier samt en del grise.- Allerede i 1920-erne og 30-erne begyndte der at ske de første udstykninger til sommerhusgrunde.-

Næste generation kom til i tyverne. Sønnen Mathias giftede sig 1923 med Marie fra Gauerlund skov, og de rykkede snart ind i ejendommen, men de gamle blev boende, så der stadig var 2 familier i huset. Mathias Møller Pedersen, som hans navn var, arbejdede også på DKI, hvor han var fyrbøder. Han døde 1954, men Marie forpagtede så i en del år jorden ud. 1971 byttede hun stedet væk mod et hus på Industrivej i Børkop. Det var bådebygger Aksel Frandsen, der nu kom til og som stadig har ejendommen nede ved Brejning Strand.

TORN - TRINE .

Nede ved Andkær Vig ligger et spejderhus, der kaldes Torn-Trines hus. Det tilhører kommunen, der har stillet det til rådighed for KFUM-spejderne og også har ydet økonomisk bistand til, at der nu er et ganske udmærket sted for spejderne til weekendophold, mindre lejre m.v.-

Men det gamle Torn-Trines hus var ikke noget luksuspalads. Torn-Trine hed Kathrine Knudsen, men det var der faktisk ingen, der vid-

Torn-Trine i sine yngre dage med rejenet ved Andkær Vig.

ste. Hun blev født 1854 på Fyn, og sandsynligvis er moderen død, for som ret ung kommer Trine til Sellerup sammen med faderen. De flytter ind i et ret simpelt husmandssted, og da det faldt sammen af ælde og mangel på pasning, flyttede fader og datter hen i et andet, der efterhånden også sank sammen. Her blev hun boende, også efter at faderen var død, og da gavlen truede med at styrte sammen, satte Trine en vognstang op som stiver og stoppede klude i de største huller i vinduerne. Det var dog ikke så meget for varmens skyld, for døren kunne ikke lukkes, men mere for et syns skyld.

Trine skal have været meget køn som ung, med pænt mørkt hår og gnistrende sorte spaniolerøjne, men da hun var to-

talt ligeglad med sit udseende og sin skikkelse, kom der efterhånden noget vildt og utilnærmeligt over hende. Det var ikke alle og enhver, hun ville tale med eller tage imod besøg af. Og hun formåede også at holde nysgerrige væk, bl.a. ved et usandsynligt skrap sprog fyldt med eder og forbandelser, men ikke mindre ved de to store hunde, hun havde gående. De hed Satan og Fanden.

Faderen havde dyrket frugt, især æbler, og Trine ernærede sig til dels ved at drage ind til Vejle for at sælge frugt på torvet. Om sommeren fangede hun rejer og fiskede, og det kunne jo også give en skilling på torvet. Om vinteren solgte hun kranse og kristtjørn, som hun skar i skovene omkring Munkebjerg, og det er disse kristtjørnskranse, der har givet hende navnet Torn-Trine.- En pudsighed var det, at når hun var med tog hjem fra Vejle, kunne hendes medrejsende pludselig se hende rejse sig, hive kupevinduet ned og smide sine bylter og pakkenelliker ud ad vinduet, for, som hun sagde, her boede hun, og hun gad ikke slæbe på alt det helt oppe fra Brejning station.-

En kvindelig læge, dr. Becket, på Brejning fattede interesse for Trine, og engang sendte hun hende til jul en flaske madeira, en bog og en kasse cigarer, hvilket resulterede i, at Trine juleaften lå i sin slagbænk, i skingrende frost, og læste, medens hun tog sig en gibbernakker og pulsedede løs på havaneserne.- Andre gange kunne hun direkte sige til folk, der røg, at de gerne måtte give hende en cigar. Foruden nævnte to hunde havde Trine en ko. Den malkede hun, tog selv den mælk hun ville have, gav hundene lidt, hældte noget op til hønsene og gav så endelig koen det sidste, for så gik jo ikke noget til spilde.- De nederste skuffer i Trines kommode stod gerne halvt truk-

ne ud, for heri kunne hun så hælde korn og foder, så grisen og hønsene selv kunne gå og tage for sig af retterne. Var det for koldt, lagde hun sig ud til koen i båsen, eller hun havde hundene med sig i seng.

Hendes tohjulede vogn med en lille islænder foran var vistnok kendt af alle i egnen. Som regel gik hun ved siden af vognen eller red på he-

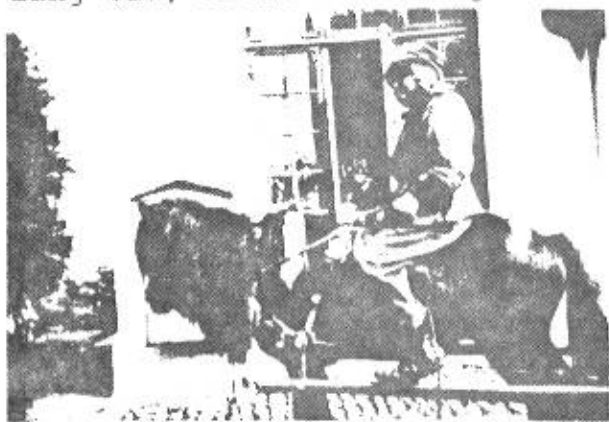

Torn-Trine til hest, med vogn.

sten.- Da hytten efterhånden faldt helt sammen over ørerne på hende, byggede proprietær Elmquist på Hvilsbjerggård en anden bolig til Trine, men der kunne hun ikke rigtig finde sig til rette, og der gik lang tid, inden hun accepterede den, men selv om de ydre rammer blev

fornyede, skete der ingen ændringer med de indre forhold eller med Trines livsførelse.-

Hvad der har gjort, at hun er blevet eneboer, ved ingen. Der har været gættet på, at hun, da hun som ganske ung havde været i Århus som opvartningspige, havde oplevet en kort kærlighedslykke, men så blev hun sveget, og skuffelsen havde gjort hende til den, hun blev.

Torn-Trine på islænderen, fotografet uden for Brejninghus.

Da Trine blev gammel og syg (hun havde ligget ude i båsen ved koen og havde da været så uheldig at brække benet), lykkedes det at få hende overtalt til at forlade huset ved Andkær Vig og flytte ind på Alderdomshjemmet i Gauerslund. Hun døde 1937, og med hende forsvandt en af Vejle-egnens mest kendte originaler.-

Siden 1977 har spejderne været i gang med at bygge et par tilbygninger til Torn-Trines hus, så der kan være plads til op til 40 ad gangen i lejren.- Da husene nærmede sig afslutningen, skete der imidlertid et uheld, idet det gamle hus nedbrændte lørdag den 15/9 1979.

Der er lige nu ikke truffet afgørelse om, hvad der skal ske med stedet, men der må vel bygges så meget, at det kan bruges.-

BREJNING EJERLAG.

Brejning by bestod egentlig af 6 gårde samt et møllested og 5-6 bol eller husmandsbrug.

GÅRD NR. 1 (stadig med anvendelse af matrikelnumrene fra 1688) havde i 1641 Niels Thomsen Kring som fæster. Han efterfulgtes (ca. 1663) af Christen Nielsen, og omk. 1680 er det Matz Nielsen, der står for styret. Det gør han også 1688, da matriklen sætter gården i hartkorn 6 td. 5 skp. godt og vel. Efterfølgeren hedder Mads Thomsen, som 1720 afløses af Hans Jørgensen Rafn, og det tyder på, at det er hans slægt, der herefter har gården i 150-200 år.- 1746 er det sønnen Jørgen Hansen Rafn, der overtager gården, bestående af 36 fag hus i nogenlunde stand med en besætning på 5 bæster, 4 køer, 4 ungnød og 12 får.- Faderen er gammel og svagelig, men bliver boende på gården, lige til han dør 1754, 77 år gammel.- 1767 køber Jørgen Rafn til selveje af det Coldingske RytterDistrict, og så sent som 1790 har han stadig gården.- Hans søn (Jens) overtager efter ham, og på kortet fra 1820 får gården nyt matr. nr. 5, og ejeren er Niels Jensen Rafn (Ravn). 1830 er ejeren sognefoged Jens Ravn, og som nævnt er den i familieeje indtil Povl Jensen, gift med en datter af Søren Ravn, i 1898 sælger gården til "Den Kellerske Aandssvageanstalt". Her er den nu indgået som en del af avlsgården, se også gård nr. 6.

GÅRD NR. 2 er nu præstegården m.v.- Han Jørgensen var fæster ved optællingerne både 1641, 1653 og 1663. I 1680 er det en Jens Madtzen, der er kommet til, og 1688 Knud Madtzen. Senere kommer Hans Jensen,